

Hva er status for næringslivet i regionen?

Arbeidet med å lage en strategisk næringsplan for elleve kommuner i Trondheimsregionen er delt i fem delprosjekt. I denne kronikken ønsker vi å synliggjøre de funn vi kom frem til i det første delprosjektet som beskriver status for næringslivet i dag. Kortversjonen er at vi har lav verdiskaping, men skårer bra på indikatorer som gir muligheter for vekst. Vi kan dermed bli mulighetenes region hvis vi velger å utvikle de fortrinn vi har.

Trondheimsregionen har en mindre del av verdiskapingen i Norge enn befolkningen skulle tilsi. Vi er nummer fire blant storbyregionene når det gjelder økonomisk verdiskaping. Det som trekker ned er at vi har noe lavere andel vekstforetak, færre lønnsomme foretak, mindre eksport, samt lavere etableringsfrekvens enn de andre storbyregionene. På den positive siden har regionen god folketilvekst (spesielt på grunn av sterk netto innflytting fra andre regioner), en høyt utdannet befolkning og høy satsning på forskning og utvikling (FoU).

Trondheimsregionen er i følge undersøkelser et attraktivt bosted – spesielt for unge mennesker. Tilstedeværelsen av sterke utdannings- og forskningsmiljøer er vårt sterkeste komparative fortrinn.

Trondheimsregionen har hatt lavere befolkningsvekst de tre siste årene enn Stavangerregionen og Oslo. Det kommer av lavere innvandring og lavere fødselsoverskudd. Trondheimsregionen har imidlertid høyere innflytting fra andre regioner enn de andre. Trondheimsregionen har en ung befolkning og aldersgruppene mellom 20 og 35 år er overrepresentert i forhold til landsgjennomsnittet. Kanskje er det fordi Trondheimsregionen er den mest attraktive regionen av storbyregionene. Stavanger- og Bergensregionen er faktisk under middels attraktive. På NHOs attraktivitetsbarometer er ni av de elleve kommunene som utarbeider strategisk næringsplan over landsgjennomsnittet.

Storbyregionene har alle sterkere økning i antall arbeidsplasser enn resten av landet. Stavangerregionen har den høyeste oppgangen i antall arbeidsplasser av storbyregionene. Her har det vært en vekst i antall arbeidsplasser på over 22 prosent fra 2000 til 2007.

Trondheimsregionen har hatt en vekst på 17,6 prosent i samme periode. Dette er litt bedre enn Bergensregionen, som har økt 16,2 prosent. Oslo har lavest vekst.

Forskjellene er imidlertid svært små mellom storbyregionene, som alle ligger høyt over resten av landet.

Det er tre bransjer i privat sektor som har hatt spesielt sterk vekst i Trondheimsregionen: Forretningsmessig tjenesteyting, bygg og anlegg, og personlig tjenesteyting. Helse og sosialtjenester hadde også en sterk oppgang i perioden.

Andel lønnsomme foretak i Trondheimsregionen er lavere enn de andre storbyregionene. Stavangerregionen har markant høyere lønnsomhet i næringslivet enn de andre

storbyregionene. Trondheimsregionen har også lavere andel vekstforetak enn de andre storbyene.

Sør-Trøndelag er det fylket som bruker meste FoU-midler pr innbygger. I tillegg har næringslivet i Sør-Trøndelag i overkant av fire FoU-årsverk per 1000 innbygger og er dermed kun slått av Oslo og Buskerud. Nærings-NM måler den samlede næringsutviklingen gjennom fire delindikatorer: Nyetableringer, lønnsomhet, vekst og størrelse. De siste tre årene har Stavangerregionen hatt den beste næringsutviklingen, fulgt av Oslo og Bergen og Askøy. Trondheimsregionen ligger bak de andre storbyregionene, men er likevel blant de beste regionene. Trenden i Trondheimsregionen er imidlertid nedadgående. Trondheim som enkeltkommune gjør det svært bra, men næringsutviklingen ellers i regionen er ikke spesielt gunstig.

Trondheimsregionen har den sterkeste netto innflyttingen av storbyregionene, til tross for at næringsutviklingen er svakere. Det ser dermed ut til at regionen i større grad enn de andre storbyregionene tiltrekker seg innbyggere av andre årsaker enn arbeidsplassutviklingen. Trondheim og Trondheimsregionen skårer dermed høyere på Attraktivitetsbarometeret enn de andre storbyregionene.

Hva betyr gapet i verdiskaping i kroner og øre? Sør-Trøndelag har fem prosent av brutto nasjonalprodukt, men seks prosent av innbyggerne i landet. Denne forskjellen på ett prosentpoeng høres i utgangspunktet ikke så mye ut. En prosent representerer imidlertid 17 milliarder lavere verdiskaping enn det vi burde ha hatt i forhold til andelen innbyggere. Det vil si 17 milliarder mindre å beskatte for staten, og ditto mindre igjen i lommeboken til bedrifter og privatpersoner for investeringer og forbruk. Vi har for eksempel mange ferske eksempler lokalt på at trøndere har manglet nødvendig kapital for å sikre nøkkelbedrifter på lokalet eierskap. Med en verdiskaping på landsgjennomsnittet, eller på Stavangernivå som er enda bedre, ville det vært en betydelig enklere jobb. Vi mener derfor det må være en åpenbar målsetting for våre politikere lokalt å øke vårt brutto nasjonalprodukt over landsgjennomsnittet. Alle personer som leverer selvangivelse har i snitt 40.000 i lavere inntekt i Trondheim enn i Stavanger. Det betyr tilsvarende lavere skatteinnbetaling og lavere forbruks- og spareevne.

Eksportnæringene trenger et eget fokus. Sør-Trøndelag ligger på ellefte plass av fylkene. Det burde i utgangspunktet være midt på treet. Problemet er bare at det er de 10 foran oss som har stort sett all eksport. Førsteplassen innehas av Hordaland som har 5 ganger mer eksport enn oss.

Når man skal oppsummere dagens situasjon for næringslivet i Trondheimsregionen, er det raskt gjort å grave seg ned i alle indikatorer som går i feil retning. Vi velger imidlertid å fokusere på at vi har alle forutsetninger til å bli landets sterkeste region. Det er bare opp til oss å gripe muligheten. Det er selvfølgelig et glimrende utgangspunkt for å skulle lage en strategi for næringsutvikling. Det hadde vært verre hvis det var motsatt.

Av

Elin Flisen, leder av NiT Melhus

Halvar Gisnås, analytiker i Næringsforeningen i Trondheim

Odd Petter Thoresen, leder Orkdal Næringsforening